

הוא, ובגין כך רגלי חסידו ישמר. ודא היא אתתיה, דכתיב ואבימלך לא קרב אליה. וכתיב כי על פן לא נתתיך לנגע אליה.

ישמר, וזוהי אשתו, שכתוב ואבימלך לא קרב אליה, וכתוב כי על פן לא נתתיך לנגע אליה. בפרעה מה כתוב? (בראשית יב) וינגע ה' את פרעה וגו' על דבר שרי. היא אמרה - והקדוש ברוך הוא היה מפה, ומשום כך רגלי חסידו ישמר. ורשעים בחשך ידמו - אלו פרעה ואבימלך, שהקדוש ברוך הוא עשה בהם דינים בלילה. כי לא בכח יגבר איש, מי זה איש? זה אברהם, שכתוב ועתה השב אשת האישי וגו'.

בפרעה מה כתוב, (בראשית יב) וינגע יי את פרעה וגו' על דבר. איהי אמרה וקדשא בריך הוא הוה מחי, ובגין כך רגלי חסידו ישמר. ורשעים בחשך ידמו, אלין פרעה ואבימלך, דקדשא בריך הוא עבד בהו דינין בליליא. כי לא בכח יגבר איש. מאן איש, דא אברהם, דכתיב ועתה השב אשת האישי וגו'.

וה' פקד את שרה כאשר אמר וגו'. רבי חייא פתח ואמר, (זכריה א) ויראני את יהושע הכהן הגדול עמד לפני מלאך ה' והשטן עמד על ימינו לשטנו. בפסוק זה יש להסתפל בו. ויראני את יהושע הכהן הגדול - זה יהושע בן יהוצדק. עמד לפני מלאך ה', מי זה מלאך ה'? זהו המקום ושגשמות הצדיקים צרות] צרור של נשמת הצדיק צרורה בו, וכל אותן נשמות הצדיקים עומדות שם, וזהו מלאך ה'.

ויי פקד את שרה כאשר אמר וגו'. רבי חייא פתח ואמר (זכריה א) ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי והשטן עומד על ימינו לשטנו. האי קרא אית לאסתפלא ביה. ויראני את יהושע הכהן הגדול דא יהושע בן יהוצדק. עומד לפני מלאך יי, מאן מלאך יי. דא אתר צורא (ס"א דנשמתין דצדיקאי צרירי) דנשמתיה דצדיק צרירא ביה, וכל אנון נשמתין דצדיקאי קיימין תמן, ודא הוא מלאך יי.

והשטן עמד על ימינו לשטנו - זהו יצר הרע שהוא משוטט והולך בעולם לטל נשמות ולהוציא רוחות ולהקטות את הבריות למעלה ולמטה. וזהו בשעה שהטיל אותו נבוכדנצר לאש עם אותם נביאי השקר, וזה היה מסטין למעלה כדי שישרף עם.

והשטן עומד על ימינו לשטנו. דא יצר הרע דאיהו משוטט ואזיל בעלמא לנטלא נשמתין ולאפקא רוחין ולמסטי לון לברייתא לעילא ותתא. ודא הוא בשעתא דאטיל ליה נבוכדנצר לאשא עם אנון נביאי השקר, והאי הוה מסטין לעילא בגין דיתוקד עמהון.

שכך היא דרכו - שאינו מקטרג אלא בזמן של ספנה ובזמן שהצער שורה בעולם, ויש לו רשות להקטות ולעשות דין אפלו בלי דין, כמו שנאמר (משלי א) ויש נספה בלא משפט. מה זה לשטנו? שהיה אומר, או שפלים ינצלו או שפלים ישרפו.

דהכי הוא ארחוי דלאו איהו מקטרג אלא בזמנא דספנה ובזמנא דצער שריא בעלמא, ואית ליה רשו למסטי ולמעבד דינא אפלו בלא דינא כמה דאת אמר, (משלי יג) ויש נספה בלא משפט. מהו לשטנו, דהוה אמר או פלהו ישתזבון או פלהו יתוקדון.